

RDEČI PRAPOR

Glasiló jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak tórek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četr leta 3-50 K, mesečno 1.20 K, za Nemčijo za pol leta 7-90, za četr leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četr leta 4-80 K

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine prose. Nefrankirana pisma se ne spro. jemajo. Rokopisi se ne vračaja. Inzerati: Enostopna pet t-vrstic (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

6. šteV.

V Ljubljani, v soboto dne 15. januarja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Balkan in socialna demokracija.

Ni ga jezika, ki bi imel toliko moči, da bi mogel dovolj krepko izreči neizmerni zgodovinski pomen tega, kar se zadnje čase godi med Jugoslovyanom. Prišel pa bo čas, ko bodo naši vnuki spoznali in priznali velikansko zaslugo danes se tako bagatelizirane socialne demokracije za usodo narodov, nad katerimi je že bila izrečena smrtna obsodba, ki pa bodo živeli in se razvijali in dosegli svoj pravi prostor med ostalimi kulturnimi narodi le na podlagi socialističnega ideala, le z orožjem, ki jim ga daje socialna demokracija v roke.

Zares, majhne niso reči, ki se gode v naših časih in ob vsej naši klaverni vsakdanji mizeriji opazujemo vendar velika znanja, žareča se kakor ognjeno solnce skozi meglo. Ta znamenja se blešče tudi nam slovenskim socialistom ter nam kličeje: Izpoznajte svoj položaj in svoj poklic! Zberite vso svojo moč! Okrepčajte svoje organizacije! Napravite, da bo mogočen vaš jezik, vaše časopisje! Delajte, delajte neumorno, da pride zadnji slovenski proletarec tja, kjer je njegov prostor: V socialno-demokratsko stranko, ki edina more rešiti vaša gmotna vprašanja, ki edina pa tudi more rešiti posebno zgodovinsko nalogo, namenjeno od usode vam, vam, prav vam!

Bila je minuli teden v Belgradu balkanska socialno-demokratska konferenca. Lahko bi se bila tudi imenovala splošna jugoslovanska socialistična konferenca. In če hočemo prav razumeti njen pomen, moramo predvsem imeti pred očmi dejstvo: Še nikdar ni bilo Jugoslovyanstvo tako popolnoma zastopano za pozitivno delo, kakor na tej socialno-demokratski konferenci. In pokazalo se je še nekaj drugega: Ni je stranke, ki bi mogla zbrati vse Jugoslovyanstvo v tako edinstvo kakor socialna demokracija.

Od naših slovenskih krajev do srca Turčije je bilo v Belgradu zastopano vse, kar se prišteva in more prištevati jugoslovanskim plemenom. Neprijetno mora to biti našim sovražnikom, a z veseljem in ponosom mora napolniti vsa socialistična srca: Med vsemi Jugoslovyani si je socialna demokracija osvojila tla, v najpozabljenejše kote je prodrla in danes je ona edina vez, ki veže realno, a čimer so nekdanj zanesenjaki le peli ob polnih kozarcih. Zavriskal bi človek od veselja, ko sliši: Črnagora, Macedonija zastopana na socialno-demokratski konferenci! Iz Soluna, iz Bitolja, iz Skoplja prihajajo delegatje na socialno-demokratsko konferenco!

Pred kratkimi leti smo se čudili, ko so nam prihajala iz Bosne in Hercegovine poročila o resnem delavskem gibanju. Danes vemo, da je socialna demokracija v anektiranih deželah mogočna stranka in kdor je dvomil, se je moral poučiti ob prvih volitvah v bolniške blagajne, kjer so socialisti na celi črti zmagali z ogromnimi večinami. A danes imamo dokaze o razvijajoči se socialni demokraciji v Črni gori, v Macedoniji. Od naših gora do jadranskega, do črnega in do egejskega morja drži že nepretrgana veriga in družji proletarce vseh jugoslovanskih plemen. Kdo se upa se smešno osabnostjo trditi, da med Jugoslovyani ni tja za socializem?

In slovenski socialni demokratje imajo svoj dober del zasluge, da je tako prišlo. Ni bil samo slučaj, da je bila prva jugoslovanska konferenca v Ljubljani! Od vsega začetka so slovenski socialisti vedeli, da so v položaju, ki jim naklada se posebne, v marsičem težje naloge kakor socialni demokraciji v splošnem. Ko jih je bilo komaj za dobro omizje, so vedeli, da žive Slovenci na pragu med zapadnim kulturnim in vzhodnim, budočim se svetom in da je vsled tega tudi socialni demokraciji med njimi namenjena posebna uloga.

Danes je socialna demokracija tudi med Slovenci stranka. Karkoli naj se reče: Ona se razvija kakor nobena druga stranka. Prav znameniti dogodki na slovenskem jugu pa nam kličejo: Se krepkeje se polotite dela! Delajte vsi, vsi, vsi! Podvojiti, potrojiti se morajo vse vaše organizacije, povečati se mora vaše časopisje, iz simpatizantov morajo postati zavedni, dobro poučeni socialni demokratje, da boste kos svoji veliki nalogi. Zakaj vi, le vi ste tisti, ki imajo uresničiti najsrečnejše želje milijonov!

Strokovna konferenca v Ljubljani.

Dalje.

Mihael Čobal (rudarji, Zagerje ob Savi): S poročilom z dveh stališč nisem zadovoljen. Pogrešamo številke in natančnejših podatkov o organizacijah. Kje so organizacije, lahko zvem, če pogledam v delavski koledar. Vprašalne pole so se razposlale šele pred osmimi dnevi, dočim je konferenca bila skicana že pred štirinajstimi. Osem dni je vsaj za večje organizacije premalo. Pogrešam zlasti statističnih podatkov za Kranjsko. Tudi poročilo o delovanju tajništva se mi ne zdi popolno. Bodoča strokovna komisija se bo morala bolj brigati za organizacije.

Anton Kristan. Seštejte nedelje, odkar sem tajnik, pa boste dobili približno število shodov. Vprašalne pole sem razposlal v decembru, ker tedaj delajo organizacije.

Kopač: Da se moje poročilo ne bo napačno razumelo, dostavljam, da se je naša organizacija v Trstu razdelila na pet skupin, vsled česar se je število članov pri posameznih zmanjšalo. Letos imamo okrog 250 članov več.

Jernej Bizjak (usnjar, Ljubljana): Za našo organizacijo je tajništvo veliko storilo. Spravilo jo je zopet na noge, tako da šteje zdaj že precej članov. V kratkem bo število zopet naraslo.

Fran Bartl (od krojačev, Ljubljana): Krivda pomanjkljivosti je prekmalu sklicana konferenca. O dveh organizacijah, ki nista dovoljno napredovali, nismo dobili jasne slike. Elinole statistično poročilo bi nam pokazalo, kje treba dela. Izida obtnih volitev niso krive samo opisane razmere. Pogrešam poročila o prometu. Tajnik je delal povsod, to pa ni nikjer zdravo.

Jos. Zupan (tobačni delavec, Ljubljana), govori k opravlilniku: Želim, da sodrug Mlinar predloži opravlilnik, ki ga ima.

Predsednik prečita opravlilnik.

Ivan Stravs (za rudarje, Idrija): Če se pole napravile velike rudarske organizacije, bi jih lahko tudi druge manjše. Delalo se je zlasti mnogo na gospodarskem polju. Brez gospodarskih organizacij ni dobre podlage zlasti za strokovne organizacije. Pojdimo na skupno delo.

Anton Višič (za zidarje, Ljubljana): Poročilo je premalo detajlirano. Zaradi ustanovitve zveze konferenca ni prenačljiva. Pri nekaterih strokah je

delo silno težavno, ker se delavci po večini rekrutirajo iz kmetov. Tako je na primer z idarji. Največ pozornosti se je obratelo na gospodarsko polje, strokovne organizacije pa so se pušale skoro v nemar. Odkar je nastavljen še drugi uradnik, se več dela za strokovne organizacije.

Tokan: Če bi delegati imeli vpogled v notranjost nekaterih organizacij, bi izrekli vse drugo sodbo. Razpust veteranskega društva je vrgel reflekske tudi na nekatere druge organizacije, ki se dajale bolniško podporo. Bartl in Čobal sta omenila računski zaključek, ki pa je zadeva le ljubljanskih organizacij in ne tangira ustanovitve zveze.

Josip Marica (klesar, Nabrezina): Želim vedeti, koliko organizacij je zastopanih. (A. Kristan: Devetintrideset.) Prečitajo naj se poročila tistih organizacij, ki so poročale.

Petejan predlaga zaključek liste govornikov. — Sprejeto.

Čobal: Delal sem prvi na to, da dobimo tajništvo. Moja kritika je stvarna. Podrobno poročilo mora biti, da se lahko napravi proračun za materialna sredstva. Glede številke je treba jasnosti.

Ivan Kisovec (čevljar, Ljubljana): Tajništvo je bilo povsod, kjer se je zahtevalo. Več niso dopuščala sredstva. Če poročilo ni popolno, so krive organizacije, ki niso odgovorile.

Zupan: Na eni strani se zahtevajo poročila, na drugi je pa izgovor, da se pole niso mogle izpolniti. Jaz tudi nisem odgovoril, ker imam obračun s centralo šele 12. januarja, in šele takrat mi bo mogoče podati poročilo. Lani je izšla naša organizacija (tobačni delavci) 350 članov, letos jih ima 280.

Anton Kristan (k zaključku prve točke dnevnega reda): Vesel sem, da sem spoznal situacije, da se konferenca vrši brez prepadov, nisem kriv; tako je sklenila strokovna komisija. Organizacije, ki so odgovorile, štejejo 3806 članov. Statistika bi bila brez pomena, delegatje bi se samo dolgočasilo. Predlagal sem, da se nastavi pomazna moč. S 1. majema 1908 se je nastavilo Tokana, ki lahko pove, kako se je delalo. Naštevaj, koliko so prispevale razne strankine institucije. Z organizacijami, ki niso dovoljno napredovale, smo imeli mnogo shodov. Ob njih ustanovitvi je bil drugačen milje. Pri mladih organizacijah se povsod pojavljajo krize; ko se prebolé, je bolje. Lani sem podal v »Gewerkschaft« obsirno poročilo. Tudi letos je bom. Tajništvo ima dobro zavezo, da je plodno delalo.

Predsednik da na glasovanje predlog sodruga Kopača, da se tajniško poročilo vzame na znanje. Sprejeto.

Na predlog A. Kristana predsednik prekine dopoldansko razpravo ter naznani, da se nadaljuje popoldne ob 1/2.

Politični odsevi.

* Državni zbor se ima za 10. svečana zopet sklicati, da nadaljuje zborovanje. Vlada želi, da bi takoj prišel finančni načrt Bilinskega na dnevni red, potem pa proračun, ki naj bi se po želji vladnih strank zopet tako razpravljal kakor zadnji, to se pravi, da bi bila debata samo pri onih poglavjih, pri katerih je kaj izpremembe in ki povzročujejo politično diskusijo.

* Radi češkega deželnege zboru se je odpeljal deželni maršal s poslancema Skardom in Eppingerjem na Dunaj, da se posvetujejo z ministrskim predsednikom. Pravijo, da se je zboljšalo upanje za delovanje deželnege zboru.

* V Pragi je bila v sredo v Novem mestu nadomestna volitev za državnozborni mandat biv-

šega poslanca dr. Srba. Okraj Novo mesto je vseskozi buržoazen. Dobil je Mladočeh dr. Rašin 1776, držav. pravnik Sokol 765, Staročeh Matuš 707, češki radikalec Slaviček 671, socialni demokrat Havranek 483 glasov. Potrebna je ožja volitev med Rašinom in Sokolom, ki bo dne 19. t. m. Socialno-demokratska stranka priporoča svojim volilcem, naj glasujejo za Rašina.

* **Koroški deželni zbor** se bavi z reformo občinskega volilnega reda. V odseku so sklenili sledeča načela: 1. Ustanove se dve skupini, prva obsega mesta, trge in industrialne kraje, druga pa kmečke občine. 2. Volilna pravica častnih meščanov se odpravi, če ne bo taka določba zapreka sankcije. 3. Volilno pravico v prvi skupini dobe vsi deletni samostalni državljani, ki prebivajo tri leta v občini; tisti, ki ne plačujejo davkov, dobe v prvi skupini posebno (četrti) kurijo, v kmetijskih občinah se pa ustanovi nova splošna kurija. O ženski volilni pravici se vpraša vlada, če ne bo delala zaprek osebnemu glasovanju žensk. Vsekakor pa dobe volilno pravico le ženske, ki plačujejo davek. Deželni zbor se voli na šest let.

* **Gališki namestnik dr. Bobrznanski**, ki je sledil ustreljenemu grofu Potockemu, namerava odstopiti, baje zato, ker mu močno nasprotuje poljska ljudska stranka. Govori se tudi o demisiji deželnega maršala grofa Badenija.

* **V štajerskem deželnem zboru** je bila seja v sredo zelo burna. Vihar so napravili klerikalci in sicer zato, ker je poslanec Kukovec vložil predlog, naj se odpravi bera, ki jo pobirajo duhovni in cerkovniki. Posegel je s tem predlogom seveda v sršenovo gnezdo. Klerikalci so se vedli tako, kakor da je kdo predlagal izstradanje duhovnikov. Predlagatelj je povdarjal, kakšne težave dela kmečkemu ljudstvu bera, za katero ni nobene prave zakonite podlage. Za njim je govoril poslanec Benković, ki je tarnal, kakor da bi se duhovnikom koža odirala. Neki medklic sodruga Resla je strahovito razburil ne le njega, ampak tudi ostale slovenske klerikalce, ki so povzročili tak hrup, da se je morala seja za 10 minut prekiniti. Za socialno-demokratsko stranko je govoril poslanec Horvatek, ki je navedel razne slučaje v dokaz, da se bera večkrat pobira s pritiskom. Socialni demokratje ne bi bili za noben predlog, ki bi katoličanem prepovedoval, svojevoljno kaj darovati duhovščini, ampak bera ni pravi način plačila. Med slovenskimi klerikalci je bil posebno rogovilast Korošec, ki je zopet pogreval stare trapasto frazo o «delavskih krajarjih». Predlog se je izročil političnemu odseku; proti njemu so glasovali samo slovenski klerikalci in so se s tem pešeno blamirali, kajti celo njihovi nemski tovariši so bili zato, da se je predlog odkazal odseku.

* **Na Ruskem ni konca političnim procesom.** V Vilni se je te dni vršila sodna obravnava proti 17 osebam, ki jih je državno pravdnstvo obtožilo, da so širili republikanske ideje in za te nabirali privrženec. Obravnava je bila tajna. Sodišče je obsodilo 6 obtožencev v težko ječo od 8 mesecev do enega leta, ostale pa je oprostilo.

* **Grški ministrski predsednik** je vložil zakonsko predlogo, ki določa starostno mejo za grške poslanike v tujini s 60. leti generalne konzule z 58. leti. Ker je gotovo, da bo zakon sprejet, bo moral odstopiti tudi grški poslanik na Dunaju, Manos.

* **Grof Teodor Pejačević**, bivši hrvatski ban, ki je sledil grofu Khuen Hedervaryju in se potem ob konfliktu zaradi železničarske pragmatike umaknil Rakodzaju, je bil v ponedeljek precej dolgo na avdienci pri cesarju. Pomembno je to zaradi tega, ker ni bil noben hrvatski opozicionalec sprejet na avdienci, odkar je bil baron Rauch imenovan za bana. Sedaj se je pa zgodilo, da je prišel Pejačević na avdienco pred Rauchom, ki je že od nedelje na Dunaju. Da se razmere na Hrvatskem izza Friedjungovega procesa izpreminjajo, je gotovo. V nekaterih krajih trgijo, da postane Pejačević zopet ban. Seveda, važnejše bi bilo vprašanje, če se vpelje na Hrvatskem splošna volilna pravica.

Shodi.

Trst. (Protesten shod tržaskih železničarjev) je bil dne 5. t. m. z dnevnim redom: Narasčajoca draginja živil in delavstvo. Shodu, ki je bil izborno obiskan, je predsedoval sohr. Bahun, ki je po kratkem in jedrnatem nagovoru podelil besedo sohr. Kopaču. Leta je pokazal na podlagi obširne statistike tržnih cen, da se izdatki v splošnem poskočili na 53% in to v kratki dobi 5 let, med tem, ko so se dohodki pompožili poprečno le za 27%. To pa je vzrok, da živi železničar v bedi in pomanjkanju. Ob burnem enoglasnem odobravanju se je sprejelo predlagano znano odprto pismo pa podjetnike. Po shodu se je vršila demonstracija pred poslopjema ravnateljstva državne in juž. železnice. Te demonstracije se je udeležilo 600—700 železničarjev. Značilna je postenost «Edinosti», ki je demonstracijo zamelčala, vklub temu, da se je izvršila pod oknom njenega uredništva. Zapomnite si to, železničarji!

Brezice. Dne 16. t. m. ob 11. predpoldne se vrši pri postaji v Brezicah železničarski shod z jako važnim dnevnim redom. Poročevalec sohr. Kopač iz Trsta. Pridite vsi!

Svoje zdravje

zadobite! Vaša slabotnost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, kite postanejo močne. Vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili pravi Fellerjev fluid z znamko «Elsafluid». Tučat za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg števil. 252 (Hrvaško).

Strokovni pregled.

Kovinarji, pozor! Ključavničarji firme Weibel v Ljubljani, Slomska cesta, stavkajo že drugi teden. Noben kovinar naj ne išče dela pri Weibelnu. Vsak naj se poprej informira v Strokovnem tajništvu v Ljubljani, Šeleburgova ulica 6/II.

Zapisnik odborove seje rudarske zadruga II. skupine c. kr. okrožnega rudniškega urada v Celju in za rudarstvo v Zagorju, dne 26. grudna ob 12. opoldne v hotelu pri «Zelenem travniku» v Celju, ob navzočnosti zastopnika rudarskega okrožnega urada gospoda rudniškega nadkomisarja Breitschopfa. Dnevni red: 1. Volitev načelnika in njega namestnika. 2. Volitev predstojništva 3. Razni nasveti. Seja se je udeležilo pet odbornikov in sicer Peterlin Franc II., Urlep Ivan, Mastnak Franc, Majdič Florjan in Repovš Martin III., zadnji je bil obenem zapisnikar. Ad 1. Je bilo oddanih 5 glasovnic s sledečim izidom: Peterlin Franc II., Zagorje, 4 glasove; Majdič Florjan, Trbovlje, 1 glas. Kot načelnik je torej izvoljen Peterlin Franc II. iz Zagorja s 4 proti 1 glasu. Pri izvolitvi namestnika je bilo oddanih 5 glasovnic s sledečim izidom: Majdič Florjan iz Trbovelj 4 glasove; Mastnak Franc iz Trbovelj 1 glas. Kot namestnik je torej izvoljen Majdič Florjan iz Trbovelj s 4 proti 1 glasu. Ad 2. Je bilo oddanih 5 glasovnic s sledečim izidom: Repovš Martin III. iz Zagorja 4 glasove; Urlep Ivan iz Hrastnika 1 glas. Kot član predstojništva II. skupine je izvoljen Repovš Martin III. iz Zagorja s 4 proti 1 glasu. Ad 3. Raznih nasvetov ni bilo. Valed tega se je zaključila seja. Franc Peterlin II. m./p. načelnik, Martin Repovš m./p. zapisnikar.

Zapisnik zborovanja rudarske zadruga II. skupine c. k. okrožnega rudarskega urada v Celju in za rudarstvo v Zagorju dne 26. grudna 1909 ob 10. dopoldne v hotelu pri «Zelenem travniku» v Celju ob navzočnosti zastopnika rudarskega okrožnega urada gospoda rudniškega nadkomisarja Breitschopfa. Dnevni red: 1. Volitev petih odbornikov in petih namestnikov. 2. Razni nasveti. Zborovanja se je udeležilo 67 odposlanec II. sk. Načelnik konstatira, da je zborovanje sklepno, predlaga v volilno komisijo odposlanca Kaufa Al. iz Trbovelj in Raupnika Ant. iz Zagorja, kar je bilo vzeto na znanje in imenuje odposlanca M. Repovša III. iz Zagorja za zapisnikarja, nakar se preide na dnevni red. Ad 1. Pri volitvi petih odbornikov je bilo oddanih 57 glasovnic s sledečim izidom: Martin Repovš III. 32 glasov, Florijan Majdič 65 glasov, Franz Mastnak 67 glasov, Ivan Urlep 67 glasov, Franc Peterlin II. 67 glasov, Jože Naprudnik 30 glasov. Neveljavnih 7 glasov. Kot odborniki so torej izvoljeni: Franz Peterlin II. iz Zagorja s 67 glasovi, Ivan Urlep iz Hrastnika s 67 glasovi, Franc Mastnak iz Trbovelj s 67 glasovi, Florijan Majdič iz Trbovelj s 65 glasovi, Martin Repovš iz Zagorja s 32 glasovi. Pri volitvi namestnikov je bilo oddanih 67 glasovnic s sledečim izidom: Gaspar Majdič iz Zagorja 62 glasov, Anton Pajer iz Trbovelj 67 glasov, Peter Groblar iz Trbovelj 67 glasov, Jože Naprudnik iz Trbovelj 64 glasov, Ivan Lipnikar iz Velenja 63 glasov. Neveljavnih 12 glasov. Kot namestniki so torej izvoljeni: Anton Pajer iz Trbovelj s 67 glasovi, Peter Groblar iz Trbovelj s 67 glasovi, Jože Naprudnik iz Trbovelj s 64 glasovi, Ivan Lipnikar iz Velenja s 63 glasovi, Gaspar Majdič iz Zagorja s 62 glasovi. Ad 2. So bile razne pritožbe radi odpeljavanja vod in plavljenja (slamunge), ki je v kvar podjetništvom ter delavcom v gmotnem in zdravstvenem oziru, ko morajo po cele sihte po vodi hoditi; nadalje, da obratni vodja G. Martinek ali sploh ne pride dajat akorda, ali pa ne v pravem času, kakor je to v § 20 službenega reda navedeno, in da bi ne bilo potreba tiračem za luč pred hantom skrbeti, pač pa podjetništvu, ako to rudniška oblast zahteva, ker mora tirač po sedanjih ukazih v temi za hantom leteti. Na zgoraj omenjene pritožbe izjavlja gospod rudniški nadkomisar Breitschopf sledeče: Da je rudniška oblast gotovo prva pripravljena, storiti vse korake za odpeljavanje vode, kar se pa tiče gosp. obratnega vodje Martinaka, se mora še dalje informirati, za luč je pa od višje rudarske oblasti naredba zaradi prevelikih mesreč v rudnikih. Kazni in še razne druge pritožbe, o katerih je bilo omenjeno, da so posamezne lokalne razmere, ki jih nima današnja zborovanje obravnavati, naj se predlože naravnost na okrožni rudarski urad. Končno se še izreka želja, da bi rudarska oblast uplivala na trboveljsko premogokopno družbo za prepotrebno kopelj, katera se delavstvu že toliko časa obljubuje v Trbovljah, kakor tudi v Hrastniku. Ko se nihče več k besedi ne javi, zaključuje načelnik zborovanje. Franc Peterlin II. m./p., načelnik, Martin Repovš m./p., zapisnikar.

Iz stranke.

o Konferenca jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Pulji bo v nedeljo, 16. t. m. ob 3. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev novega odbora. 5. Raznoterosti. Ker se bo na konferenci razpravljalo o jako važnih rečeh, vabimo vse puljske

sodruga, naj se je udeleže v čim večjem številu. Zaupniki so naprošeni, da store svojo dolžnost in da vsak skrbi za čim večjo propagando.

Politični odbor krajne organiz. jugoslov. soc.-dem. stranke.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

Rdeči Prapor!

Domače vesti.

— **Volilno obveznost** hočejo kranjski klerikalci vpeljati za deželni zbor. Če se to sprejme, tedaj velja volilna obveznost tudi za državni zbor, to se pravi: Kdor ima deželnozbornsko volilno pravico, je tudi dolžan, izvrševati jo, ker ga sicer doleti kazen. Volilna obveznost imajo v nekaterih deželah že vpeljano. Politično je stvar prav nezmisljena. Ogrevajo se zaunjo povsod najbolj klerikalci, ki mečejo volilno pravico in volilno dolžnost v en lonec. Med eno in drugo je pa prav velika razlika. Volilna pravica je demokratična. Kdor se zanima za politično življenje, mora imeti priložnost, da upliva na zakonodajstvo s svojim glasom. Če se potem posluži svoje pravice ali ne, mora biti njegova reč. Kjer se pa začenja politična sila, tam je konec demokracije. Da pride ljudski glas do veljave z volilno obveznostjo, je napačno. Volitve se ne udeležujejo ljudje, ki ne vedo, kaj pomenijo. Te ljudi siliti, da morajo voliti, se pravi iz premljenih volitev napraviti loterijo. Prav na to pa spekulirajo klerikalci, da bodo vse politično neizkušene, nevedne glasove vjeli za svoje kandidate. Mogoče, da se jim to enkrat posreči. Proklete se pa motijo, če mislijo, da bodo tako za večnost zagotovili večino sebi. Socialni demokraciji se nič ni treba bati volilne obveznosti. Tisti, ki bodo po sili, proti svoji volji morali voliti, se bodo kmalu začeli vpraševati: Zakaj in čemu? Tako bodo politična indiferentnih ljudi postali politične misleči ljudje in socialni demokraciji je to popolnoma prav. Klerikalci plete biče za svoje nasprotnike, nazadnje bodo pa njim švigali po plečih.

— **Ljubljanska skupina «Zveze krojačev v Avstriji»** vabi na predpustno veselico, ki se vrši v soboto, dne 22. januarja v prostorih bivše Hafnerjeve pivarne na sv. Petra cesti št. 47. Spored: Godba, ples, šaljiva pošta i. t. d. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstvolpnina za osebo 50 vin.

— **Več junakov** bi rad vzgajal gospod grof Stürgkh, doslej se naučni minister v Avstriji. V šolske čitanke spravi berila vojaške vsebine. Vojno ministrstvo je baje že pozvalo oficirje in vojnike uradnike, ki mislijo, da imajo kaj pisateljskega talenta, naj napišejo kaj takih sestavkov. Lape nazore imajo res v okolici grofa Stürgkha o vzgoji! In lepih reči je pričakovati od oficirskih pisateljskih talentov! Če mislijo velerodni gospod grof, da nima mladina dovolj zmisa za pretepanje in junačenje, bi se mu še moglo verjeti, kajti on je imel najbrže od prvih dni svojega dragocnega življenja svoje guvernante in hofmajstre, ki so pazili na to, da se ne spotakne ob kakem kamenčku. Ampak če bi kaj vedel o življenju mladine, bi se lahko prepričal, kako radi se igrajo šolski poglavci «soldate», «vojsko», «rauberje in žandarje» i. t. d. Veselja za ravs imajo fantje ponavadi vsaj toliko, kolikor ga je treba; da bi bilo treba to nagnenje še bolj podžigati, pa doslej res nismo vedeli. Posebno čudno je pa, da se ogreva za povesti o prelivanju krvi in za slavljenje umora tisti grof, ki na drugi strani neskončno skrbi za katehizem in šolske naše. Doslej se je militarizem vedno izgovarjal, da je potrebno zlo in da je puška zadnje sredstvo. Vojaki po poklicu so sicer vedno mislili, da so prvi na svetu. Sedaj bi gospod grof državljanom sploh rad vcepil mnenje, da je prvó boj, mir pa postranska reč; vojak je potreben, žalostno je, da morajo poleg njega biti tudi civilisti na svetu. Morda se še zmislijo, da nastavijo namesto učiteljev frajtarje in kaprole; potem bi bilo rešeno tudi vprašanje učiteljskih plač.

— **V Galiciji** je po najnovejši statistiki 623 občin, ki nimajo prav nobenih šol. V teh občinah je človek, ki bi znal čitati in pisati, tako redek, kakor bela vrana. Vzpričo tako obupnih šolskih razmer pač ni čuda, ako je v Galiciji skoro 2/3 prebivalstva analfabetov. To ne skrbi grofa Stürgkha. Ampak kako bi vpeljal v šole «Exerzierregiment» — to mu dela preglavice.

— **Goriški deželni zbor «dela».** Kako, ni vredno govoriti. Razveljavljenje liberalnih mandator je bila glavna naloga slovenske klerikalno-italijansko-liberalne protinaravne koalicije in zdaj nima gospoda nobene resne brige več. Nebesa vedo, da nismo politični prijatelji liberalcev; ampak kar uganjajo zdaj klerikalci, je res že vnebo-upiječe. Mandati, ki so jim vsuč, se odobravajo; tisti, ki so jim na poti, se razveljavljajo. Kaj je pravica, kaj krivica, se ne vprašuje. Družba je objestna kakor na Kranjskem in si misli: «Če moramo komandirati, komandirajmo. Mimimo na svojo korist, dokler je čas. Za nami vesoljni potop.» No, gospodje bodo s svojo slepo strastjo poskrbeli, da pride potop, preden bodo na varnem. Seveda se liberalci sami lahko primejo za svoje cenjene nosove. Če ne bi bili vedno uganjali svoje slepe osebne politike, pa ne bi bilo danes tako, kakor je.

— **Politični grehi se maščujejo** prejalistej. Če niso kranjski liberalci izgnali vsega razuma, bi zdaj lahko izpoznali to resnico. Imeniten primer je ljubljanska volilna reforma. Liberalci vedo, da tiči v klerikalnem načrtu največja nevarnost zanje. Zdaj naj se pa malo spominjajo na preteklost. Pred petnajstimi leti, če ne še prej, jih je socialna demokracija pozivala, naj reformirajo občinsko volilno pravico v demokratičnem smislu. Leta 1896. je Hribar že obljuboval, da se to zgodi. Zakaj se ni? Takrat ne bi bili mogli klerikalci v deželnem zboru potepati občinskega sklepa. Ampak takrat so liberalci mislili, da delavstvu ni treba nič drugega kakor prazne obljube. Danes — no danes tarnajo, ko bi si izneli trkati na prsi in delati pokoro.

— **Nova imena za nekrščene ulice** dobimo v Ljubljani po sklepu občinskega sveta. Potrebno je bilo to, ker se bliža ljudsko štetje. Sklenila so se sledeča imena: Ulica za Peterčevim zidom pri pokopališču se imenuje: Samotna pot. Ob Souvanovem travniku pri Kolesiji: Zelena pot. Od Martinove ceste proti pokopališču: Savska cesta. Od Poljanske ceste ob dolepijski železnici: V jami. Od ceste na Rožnik proti Čončku: Večna pot. Steza ob železničnem prelazu v Rožni dolini: Pot v Rožno dolino. Pot za tobačno tovarno: Glinška ulica. Med Marčanovo in Paichljevo hišo na Mirju: Ulica rimske legije. Ob zapadni strani nove obrtne sole: Ivan Murnikova ulica. Nameravana ulica od Streliške ulice proti Ambroževem trgu: Dr. Valentin Zarnikova ulica. Ob severni strani obrtne sole: Obrtna ulica. Od Opekarne ceste na Rakovo jelšo: Pot na Rakovo jelšo. Od Opekarne ceste proti cesarskemu paviljonu v Mestnem logu: Cesta dveh cesarjev. Od Gline proti Pasjemu brodu: Cesta na Pasji brod. Pot med Sv. Petra cesto in Ilirsko ulico: Mala steza. Južno od Paichljeve hiše: Marmontova ulica. Nameravana ulica med Tomanovo ulico in Dunajsko cesto ob I. državni gimnaziji: Gajeva ulica. Trg pred justično palačo: Slovenski trg. Trg pred Šentpetersko vojašnico: Stanko Vrazov trg. Trg pred Sv. Petra cerkvijo: Hrvatski trg. Predilna ulica se prekrsti v Dr. Pražakovo ulico po bivšem ministru Pražaku, ki se je v ministru vedno prav teplo zavzemal za Slovence. Ulica za vrtom jubilejne ubožnice dobi kot podaljšek Jenkove ulice tudi to ime; istotako dobi ime Gorupova ulica podaljšek te ulice na vzhodni strani obrtne sole.

— **Policija v službi Weibla.** Na nečuden način in perfidno postopa policija ob stavki pri Weiblu. O tem se nam poročajo lepe reči. Na straži stoječe stavkajoče policija napada: «Zakaj pa ne greste delat? Se boste poprej naveličali sem hodit kakor mi (policija)». Nekemu stavkajočemu se je celo reklo «če Vas jutri tukaj dobim, bom z Vami drugače postopal — tukaj je samo za policijo za spaciirat». Neki stražnik se je čelo predrzil nekega vajenca v delavnici zapisati v svojo beležnico in ga strašiti, ker je govoril s stavkajočim delavcem — to pa samo za to, da bi se drugi vajenci bolj bali, govoriti s katerim delavcem. Vse to se vrši samo ker g. Weibl povabi stražnike večkrat v gostilno v «Tunel» ki je takoj poleg delavnice, na zajtrk. Govorice se razširjajo okoli, kakor da bi bili stavkajoči že kakšnega človeka ubili in tudi policija se vede na ta način in gre vsako jutro celo na dom stavkokaza Götzla na Tržasko cesto št. 24. iskat in ga stražnik pelje v delavnico, zvečer pa iz delavnice domu. Vse to je škandal prve vrste; veliko boljše bi bilo, če bi stražniki ogledali včas, kako vajenci po kamenju, pesku, blatu, po grdih potih prevlačujejo vozove celo na štirih kolesih po več 100 kg težke. Ravno pri Weiblu se tako postopa; mož ima velik voz za konja, ne pa za mlada človeška bitja, kakršna so vajenci. Weibl sam pa tudi nadleguje starše mlajših pomočnikov, ki so v stavki, češ, «Vaš sin je naznanjen pri sodnji in dva druga, ker so pretepli stavkokaza». Take laži se trosijo le zato, da bi se stavka ugonobila. Policija mu pomaga z vsimi sredstvi. Apeliramo na policijskega svetnika Lavtarja, da pouči svoje stražnike, kakšno vlogo morajo igrati ob stavki in da imajo biti nepristranski napram obeh strankama. Za delavce je stavka zadnje orožje. Po zakonu je dopustna in nikjer ni prepovedana, da ne bi stavkajoči smeli povedati svojim nepoučenim tovaršem, kaj se godi. Weibl ima 19 vajencev; s temi pa igra čudno vlogo, celo stati morajo na dvorišču po ves dan na straži; grozi jim in kaže delavske knjižice, češ, če bo kateri govoril s stavkajočim, bo takoj spoden. Ko vse to ni pomagalo, je pa najel stražnika, ki je prišel v delavnico in zapisal vajenca, kakor smo že omenili. Zastavljamo torej remeduro v teh rečeh.

— **Korupcija prav povsod.** Zaradi imenovanja Gailhoferja za deželnega inženerja se obe klepetulji «Slovenski Narod» in «Slovenec» prav po nepotrebnem lasata. Dokaz: Mestna hranilnica v Kamniku je razpisala mesto uradnika, menda z rokom do 30. novembra 1909. Prosilcev je bilo hujše 26. Ne glede na te prosilce pa je hranilnica pozvala po pretečenem roku nekega Zusiina iz Narodne Tiskarne, naj kompetira po roku. Vsprejem mu je gotov. In res je bil sprejet, dasi zunaj kompetenčnega roka. Pravčasnih 26 prosilcev pa se je pod nočom obrisalo. «Slovenec» in «Narod» ali je to kaj drugega kot korupcija? Pojdite se solit, licemerci obeh taborov.

— **S strupenimi plimi,** ki so jih meseca novembra dobili razni častniki generalnega štaba, se neprenehoma bavi časopisje. Znano je, da so osumili in zaprli nadporočnika Hofrichterja iz Linca, češ, neštevilni indici kažejo nanj. Naši čitatelji se spominjajo, da se nam je zdel od vsega začetka tisti sum zelo slabo utemeljen in naravnost sumljiv je postal, ko se je izkazalo, da je policija razširjala popolnoma napačne vesti. Dunajska «Arbeiter Zeitung» je razcefrala vse tiste indice tako duhovito in logično, da ni ostalo od njih nazadnje nič. Nasprotno so pa s policijo v zvezi stoječi listi neprenehoma objavljali nove in nove podatke, ki naj bi bili služili za dokaz Hofrichterjeve krivde. Mimogrede bodi omenjeno, da je tudi naš katoliški «Slovenec» z veliko slastjo ponatiskaval take izbruhe, «krščanske ljubezni». Vsi novi podatki so se pa kmalu izkazali bose. Še te dni so izgrebli bivšo Hofrichterjevo nevesto, ki je umrla v mladih letih, da bi preiskali, če ni bila tudi ona zastrupljena, dasi je celo njen oče z vso odločnostjo protestiral proti takemu podtikanju in izjavil, da je njena družina davno vedela, kako nevarno je bolna. Zdaj se pa poroča o resnično novih podatkih, ki pa, če se potrdijo, niso nič laskava za policijo, ker nikakor ne potrjujejo Hofrichterjeve krivde, temveč nasprotno kažejo na vse drugo stran. Neki dunajski list, ki sicer vedno udano služi policiji, poroča namreč sledeče: Oglasil se je sin nekega dunajskega drogist, rodom Hrvat, ki je izpovedal, da je bil v prodajalni njegovega očeta dne 5. novembra l. l. nek nadporočnik, ki je pod pretezo, da potrebuje strup proti podganam, nabavil veliko množino ciankalija. Tega mladeniča so konfrontirali s Hofrichterjem. Ko je Hofrichterja natanko ogledal, je kategorično izjavil, da on ni bil tisti, ki je v očetovi drogeriji nabavil ciankali. Pri preiskovalnem avditorju stotniku Kunzu se je javil trgovec z železnino Pfeil, ki je izpovedal, da je bil prvi teden meseca novembra pri njem neki nadporočnik, ki je rekel, da je v izloži videl, da ima na prodaj tudi fotografske aparate. Pripomnil je, da bi on kupil ta aparat, toda samo pod pogojem, da dobi z njim tudi primerno količino ciankalija. V tistem trenutku je vstopil v prodajalno neki stotnik. Nadporočnik se je, ne da bi ga pozdravil, potuhnil in odšel. Tudi Pfeil je bil konfrontiran s Hofrichterjem, a tudi Pfeil je z vso odločnostjo izjavil, da Hofrichter ni bil dotični nadporočnik, ki je pri njem kupoval fotografski aparat. Korno poveljstvo je izdalo ukaz, naj se zgleda dotični stotnik, ki je bil prve dni meseca novembra pri Pfeilu. Če je ta ukaz imel vspeh, se še ne ve.

— **Politično društvo «Bodočnost»** priredi v ponedeljek dne 17. t. m., točno ob pol 7. uri (takoj po delu) javen shod v Hafnerjevi pivarni na Sv. Petra cesti, kjer poroča o korakih, ki se imajo napraviti glede ljubljanske volilne reforme, ki jo predlagajo klerikalci v deželinem zboru. Sodrugi, udeležite se tega sestanka. Na noge, dokler je čas!

Socialni pregled.

* **V tovarni glasovirjev** tvrdke Enrico Bremir v Trstu, ul. Giovani Boccaccio, je izbruhnila stavka mizarjev, vsoled prevelikega izkoriscanja delavcev. Tvrdka išče sedaj povsod stavkokaze. Da jih v Ljubljani ne bo dobil, zato je poskrbljeno.

Zadnje vesti.

Prepovedan shod. Ljubljana, 14. januarja. Za nočjo naznanjeni shod v «Mestnem Domu», na katerem se je imelo govoriti o ljubljanski volilni reformi, je vlada prepovedala. Seveda se je zopet zbal za glasoviti «javni mir in red». Proti prepovedi se vložil pritožba na ministrstvo za notranje zadeve. Radi bi se poučili, če ima baron Schwarz res pravico, uveljavljati nad Ljubljano izjemno stanje za vse večne čase. Prepoved tega shoda ni nič drugega, kakor izraz bojazljivosti gospoda Schwarza, ki se prav slabo podaja uradniku, stoječemu na čelu dežele. Kako si neki gospod baron predstavlja zborovalno pravico? In odkod njegov čudni strah pred vsakim večernim shodom? Deželna vlada naj nam pove, kdaj je že socialno-demokratični shod imel slabe posledice za njegov blaženi mir in red? Saj tudi s tem, če bi mogel navesti neugoden slučaj, ne bi bilo nič dokaznega za nov shod; ampak to je, da se ne more gospod Schwarz sklicevati niti na antecendencije. In kaj se je zadnje čase sploh zgodilo takega, da bi se morala visoka vlada bati rebelije? Nazadnje — če bi bila le senca opravičenja za njen strah, bi bila njena naloga, da poskrbi za ohranitev miru. Saj ima sredstva za to. Kako je to, da je shod zvečer bolj nevaren, kakor po dnevi? Če se tisoč, dvatisoč ali desetstotih ljudi po dnevi ne bi hoteli «raziti», bi bil slučaj prav tak kakor zvečer. In če se zdi gospodom sestajanje ljudstva zvečer tako čudovito nevarno, pa ne vemo, zakaj bi bila shodova prilika drugačna kakor gledališka, koncertna ali plesna? Sploh se nam pa že nekaj časa zdi, da ima milostljivi gospod baron vse drugačne oči za socialno demokracijo kakor n. pr. za klerikalno stranko. Ali misli, da so socialni demokratje res

državljeni tretjega ali četrtega reda? Če je tako, ho moralo njegovo mišljenje temeljito presedlati. Ljubljana vendar še ni pašalik.

Hofrichterjeva afera. Dunaj, 14. novembra. Današnja «Arbeiter Zeitung» ima obširno poročilo o tistih sledovih, ki so se včeraj brzojavili po poročilih listov «Deutsches Volksblatt» in «Neues Wiener Journal». Po poročilu «A. Z.», ki se je sama natančno informirala že pred tedni, so posameznosti precej drugačne. Pri železninarju Pfeilu je res bil dne 5. ali 8. (najbrže 5.) novembra neki nadporočnik vprašan, če bi dobil ciankalija za fotografiranje, ni pa kupoval fotografskih aparatov. Ko ni dobil ciankalija, je vprašan, če bi dobil klešče za zatiskanje oblatnih kapslov. Pfeil mu je dejal, da za to ni klešč, ampak posebni aparati, kakršnega bi mu lahko poskrbel, če mu pove naslov. Tega pa nadporočnik ni povedal. Ko je odhajal, je srečal drugega častnika; oba sta se pogledala, pa se nista pozdravila. Danes se čuje, da se je dotični častnik sam zgledal in dokazal, da je res potreboval ciankali za fotografiranje. Potrjena ta vest še ni. «A. Z.» je danes izrekla pričakovanje, da se dotični častnik gotovo sam zgleda, če je nedolžen. Hofrichter pa to ni mogel biti, ker je bil 5. in 8. novembra v Lincu. To je ena reč.

Druga je ta: Bivši trgovec L. ki je zdaj viniški agent, je pripovedoval, da je imel pred leti nekega uslužbenca, ki je rad pisal «rond». Enkrat je baje napisal ime «Charles Francis» (s tem imenom so bila podpisana tudi strupilna pisma za častnike). L. se spominja, da je dotičnik napisal «Franzi» namesto «Francis». Pozneje mu je enkrat predložil nekaj reklamni načrt, v katerem je bilo baje zapisano «Wirkung und Resultat verblüffend». (Tudi v strupilnih pismih je bil izraz «Wirkung verblüffend».) Pri dotičnem nastavljenju je bil poročevalec lista «Arbeiter Zeitung», kateremu je dejal, da je bilo to pred desetimi leti. Mogoče, da je kdaj rabil ime Charles in Francis, pa nikdar oboje skupaj. Pri tem nastavljenju je našel poročevalec nekega nadporočnika, ki ne stanuje tam. Omeniti bi še bilo, da je tast omenjenega I. drogist.

Ogrska kriza. Budimpešta, 14. januarja. Khuen Hedervary ima že sestavljeno ministrstvo listo in jo hoče v nedeljo predložiti cesarju. O osebah so vesti različne. Gotovo je pa, da še nima hrvatskega ministra. Posvetoval se je z bivšim ministrom Tomasićem, a njujni nazori o železničarski pragmatiki se preveč razhajajo. Zdi se, da upa hrvatsko-srbska koalicija na dobrote od Khuen-Hedervaryja. Tudi bivši podban Nikolić je bil že povabljen k Khuenu. Menda pa med novim in starim Khuen-Hedervaryjem ni mnogo razlike. Po raznih izjavah bi bilo soditi, da bi bil mož pripravljen, žrtvovati volilno pravico, če bi si s tem kupil podporo kakšne madžarske stranke. Košut in Justh se hočeta baje zopet zediniti in s svojima strankama združeno nastopiti proti novi vladi. Justh bi v tem slučaju zopet postal predsednik zbornice.

Janina Borowska. Krakov, 14. januarja. Včeraj in danes je bila Borowska zaslišavana. Ona odločno taji umor. Danes je izjavila, da je tako slaba, da se čuti nesposobno za razpravo in je prosila, naj se obravnava prekine do ponedeljka. Sodšče je ustreglo njeni prošnji. Za pričo je poklican tudi njen soprog, ki je izjavil, da se ne bo poslužil postavne pravice, ampak bo pričal.

Razmere na Španskem. Madrid, 14. januarja. Velike množice častnikov je priredila hrupno demonstracijo proti vladi. Policijo, vlado in dvor je ta nepričakovani dogodek silno vznemiril. Več visjih častnikov so odstavili, nekaj so jih aretirali, druge spravili v preiskavo; vendar se pa boje posledic. Med demonstranti so bili posebno častniki, ki so se vrnili z zadnje vojne v Maroku.

Rusko-japonska vojska. Peterburg, 14. januarja. Govorice o novi rusko-japonski vojni se neprenehoma ponavljajo in posebno mnogo govori o tem amerikalnsko časopisje. Trdi se, da se Japoncem zlasti po Vladivostoku sline cede lu da so pripravljene na največje žrtve, le da ga dobe v roke. S Kitajskega prihajajo vesti, da so Japonci v Koreji izvršili že vse priprave za napad, vsa vzhodna Azija je baje polna japonskih vohunov. Da je mladi japonski kapitalizem zelo podjeten, je res, in res je tudi, da mu je vzhodna Azija najbližja. Pozablja se pa neko drugo dejstvo. Na Sibirijo upirajo tudi amerikalnske Zedinjene države oči. Bilo je že govora o tem, da misli Rusija svoj del otoka Sahalina prodati Ameriki. Aljaško je že prodala pred leti, in tako postaja Amerika neposredni sosed Rusije. Zato je posebno važno vprašanje, kakšno razmerje je med Ameriko in Japonsko.

Raznoterosti.

† **Praporčak je pobegnil.** Vojsko sodišče v Terezinu zasleduje praporčaka Ladislava Zakulškega, ki je pobegnil dne 26. novembra od 9. domobranskega polka v Litomericah z namenom, da se odtegne za vedno vojski dolžnosti.

† **Zanimiva rassodba.** Dne 19. maja so neki češki mladeniči, ki so šli na nabor, nesli v sprevodu seboj črno zastavo z napisom: «Ne ubijaj!» V tem so oblasti videli prestopok po § 305 k. z. in rekrutje so bili res obsojeni. Najvišje sodišče

pa, ki se je te dni pečalo s pritožbo rekrutov, je razsodbo prejšnjih instanc anuliralo in obdolžene mladeniče popolnoma oprostilo.

† **Žrtov roparske literature.** V Weißenfeldu pri Draždanah je umoril 15 let stari sedlarski učence Frank 60 let staro vdovo Günther z nožem in potem ji je stisnil nož v roko, kot da se je sama umorila. Ko jej je ukradel 30 funtov, je pobegnil. Dobili so ga kmalu in našli njegovo last, mnogo roparskih romanov, ki so delovali tako pogubno na njega.

† **V olju se je spekel na Dunaju v tvornici za kovinske reči 21 let stari delavec Quitter.** Bil bi imel izprazniti rezervoar za surovo olje, ali omamljen od strupenih plinov je padel na obraz v vroče olje, kjer se je tako opek, da je takoj na to v bolnišnici umrl.

Svojim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Želodčni liker

je najboljšje krepčilo želodca!

Blizu in daleč
Vse ga pozná,
Kdor ga imá,
Ima zdravje domá!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost " 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

H. Suttner

Ljubljana: **Mestni trg**
razpošila ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik eastonj.

Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča K 4-50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: nikelnasta K 1-20, srebrna K 5.—. 47

Varujte se

zanemarjanja pri bolezenskih pojavih, ki se lahko razvijajo. Če kašljate, če ste hripavi, zaleženi, narahli in brez slasti, če opazite, da izgubite na teži svojega života, če se ponoči potite, če se čutite slabega in izmučenega, naročite takoj **Orkenyev sirup iz lipovega medu**, da se to jave takoj omeje. Steklenica za poskušnjo 3 K, velika steklenica 5 K, 3 steklenice franko 15 K po povzetju edino po Orkenyevi lekarni apostolov v Budapešti, Josefiring 64, Depot 31.

Sodrug, somišljeniki! Zabavajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo... Agitirajte „Rdeči Prapor“! Povsod za

Ako še niste, pošljite naročnino!

Poslano.

Pozor! Cenjenim obiskovalcem **Pozor!**

Železničarskega plesa

in cenjenim obiskovalcem

Velike mednarodne maškarade

dne 15. januarja 1910

v „Narodnem Domu“ v Ljubljani

uljudno naznanjam, da se bodo točila pristna vina iz dobro znane kleti g. Al. Zajca, in sicer: dolenski cviček, liter po 96 vin. in beli Risling, liter po K 1-04. Pivo iz Delniške pivovarne Zalec in Laški trg, vrček po 22 vin.

Dobra goraka in mrzla jedila po navadnih cenah brez povišanja.

Ceniki bodo na mizah.

Vsaka kakršnakoli pritožba naj se mi takoj naznani, ker se na poznejše ne bodem oziral.

Z odličnim spoštovanjem

Emil Kržišnik

restavratel „Narodnega doma“.

Vino naprodaj

ima

„Gospodarska zadruga“ v Vrtojbi.

Kvaliteta med vipavskim in briskim. Na zahtevo se pošiljajo vzorci. — Cene zmerne. — Zasebnikom in konsumnim društvom se priporoč.

10-7 odbor.

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Ustanovljena 1847.

52-6

Ustanovljena 1847

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 LJUBLJANA Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na smeti, šimnati modroci, otroški yozički i. t. d. Najsolidnejše blago.

Dolnška družba združenih pivovaren Zalec in Laški trg v Ljubljani

Telefon števil. 188.

Telefon števil. 188.

Izorno pivo v sodoh in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Fran Bartl**.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo.

Vsi, ki se čutite trudne in slabotne,

ki hočete okrepiti svoje slabotno telo in pojačiti svoje pregnane in utrujene živce, ste nervozni, neodločni, bolečni in oslabeči zaradi oslabljivih boleznih; vsem doječim materam, dojiljam in dojenčcem, če jih ne hranite z materinim mlekom, če hočete imeti čvrste in zdrave otroke, vsem tistim priporočamo živce utrjujoče, okrepjujoče in kri tvoreče hranivo, ki se imenuje **Sladin**, t. j. doktorja pl. Trnkoczya sladni čaj. S sladinom se prihrani 50% na stroških v gospodinjstvu. Vse to dokazujejo tisoči izpričeval. En zavoj 1/4 kg velja 60 vinarjev. Po pošti najmanj pet zavojev. Glavna zaloga lekarna Trnkoczy, Ljubljana. 52-19

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

52-14

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Krašu.

Ceno posteljno perje in puh!

1 kilogram sivoga, oskubljenega K 2.—, polbelega K 2-80, belega K 4.—, priha puhastega K 6.—, izredno finega skubljenega K 8.—, sivoga puha K 8.—, belega K 10.—, izredno fini prsni puh K 12.—, od 5 kg nabrej franko.

Gotove postelje

iz gosto tkanega, rdečega, modrega, rmenega ali belega inleta (blaga nanking), 1 pernica 180 cm dolga in 116 cm široko ter 2 blazini, 80 cm dolgi in 58 cm široki, dovolj napoljene z novim, očiščenim puhastim, trpečnim, sivim perjem 16 K, s polpubom K 20.—, s puhom K 24.—. Pernica sama 12 K, K 14.—, K 16.—, blazinica K 8.—, K 8-50, K 4.—. Pernice 180 cm dolge in 140 cm široke, K 15, 18, 20. Blazince, 90 cm dolge in 70 cm široke ali 80 cm dolge in 80 cm široke, K 4-50, 5.—, 5-50. Spodnje pernice iz gradla, 180 cm dolge in 116 cm široke, K 13.—, 15.—, pošlje po povzetju, zavoj zastonj od K 10.— naprej franko 52-4

Maks Berger, Deschenitz št. 678, Böhmerwald.

Cenik o matracah, odejah, prevlekih in vsemu drugemu blagu za postelje zastonj in franko. Če ne dopade, se zameni ali denar nazaj.